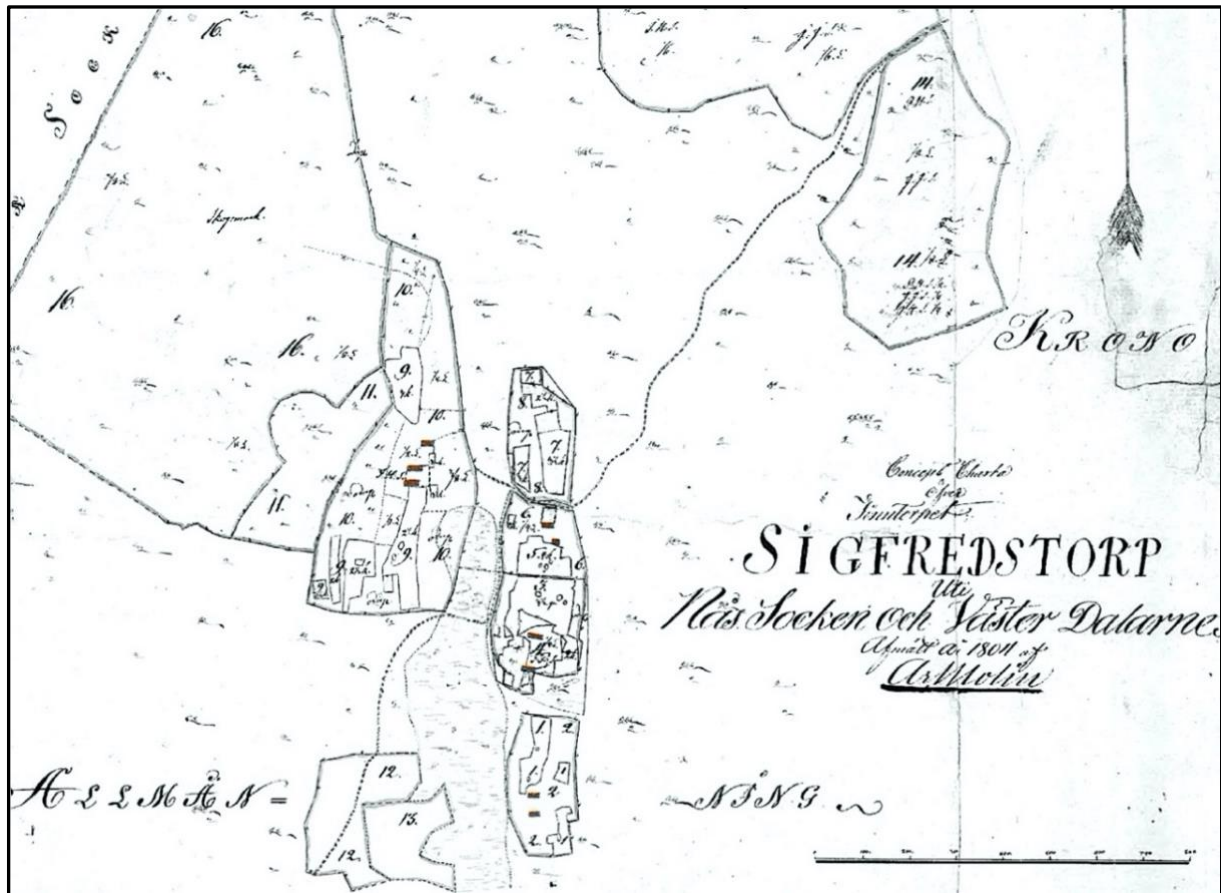

Finnbyn Sigfridstorp/Sipin torppa.

Utsnitt ur lantmäteriets karta 20-NÅS-13 år 1804.

Vid gårdarna: Bälters nr. 1-2 - Evalds nr.3-4 - Valfrids nr. 5-8 - Lars Nilsas nr. 9-10.

Soldattorpet Glads blev troligen bebyggt omkring 1810/1820 på ägorna vid nr.14.

Enligt domböcker så omnämns Sigfridstorp som ett fåbodställe till Digerliden (Vilhula) i Nås sockens västra del. Området var en kronoallmänning mot Järna sockens östra gräns där fåbodställen redan fanns, främst tillhörande Uppsälje och Utsälje bönder.

Sigfridstorp låg länge under Digerliden i kyrkböckerna men redan på senare hälften av 1600-talet finns Sigfridstorp med i domböckerna. Först 1776 tas byn upp i kyrkans husförhörslängder med eget namn och en åbo, Hindric Olsson f 1743 och av släkten Vilhuinen.

Omkring 1660 kom Hans Pålsson Vilhuinen född omkring 1600, till Nås Finnmark och Digerliden med tre söner. De härstammade från södra Savolax i Finland och var först bosatta intill norska gränsen i Värmland, enligt Carl Axel Gottlund. Kom eventuellt via Järna Finnmark till Digerliden.

Citat ur C.A. Gottlund. Dagbok öfver resor på finnskogarne år 1817 sid.347.

"Trenne bröder, Pål, Sigfrid och Olof Hanssöner Vilhuinen, hafva under kung Karl XI tid öfverkommit hit från Finland. De hafva först nedsatt sig vid den Norska gränsen, och några år uppehållit sig der men alla tre återkommit hit. Pål och Sigfrid Vilhuinen bodde först tillsammans i den sednares torp; men Pål flyttade sedermera till Vilhula, och den tredje brodern Olli kom till Kroktorp, och blef här dess första åbo".

1665 Nås dombok: Seffridh Hansson Skytt skall nedsynas, huilken och skall föda sin gamla fadher, och Seffrids brodher Påul taga löösningh och försöka sikh om boostelle i Finnelandh.

Paul lämnar Digerliden omkring 1665 och vill bygga på finnefallet Elgsjön, Älvdals härad enligt dombok 1670, men i *Runeberg.org* noterar vi att Pål Hansson Vilhuinen är tillbaka i Digerliden 1670 och blir här nedsynt. Skogen med svedjande illa hanterad, dock finnes ännu god ymnighet, tilltror sig till Falu Gruva kunna framskaffa kabbar.

1677 Nås dombok: Sigfrid Hansson i Digerliden missköter torpet och ägorna, han ödelägger åkrarna och bränner upp husen samt sätter sig i stora skulder, vilket innebär att torpet inte kan skattläggas. Man frågar sig i rätten hur man skall förhålla sig till denne finne och dennes ”creditorer”. Samfällt bestämmer sockenmännen att avskaffa denne Sigfrid. Hans bror Pål som var en flitig man skulle nu ta över skötsel av torpet. Länsmannen låter göra en värdering av Sigfreds egendom för att stilla creditorerna. Brodern Pål tar nu över egendomen och skall göra sitt bästa för att inlösa skulderna.

1679 Nås dombok: Rättegångsprotokoll om mordet på Sigfrid Hansson Vilhuinen. Karin Olsdotter änka efter Sigfrid Hansson menar att hans broder Pål Hansson är ”baneman” och skyldig till Sigfrids död. Det har genom åren varit mycket osämja mellan bröderna. Pål motsätter sig kraven från Sigfrids hustru som vill skicka ut två män att eftersöka Sigfrid när han saknas. Men Pål har anmodat två andra män, Johan Nielsen och Lars Mårtensson som en kväll kom till Pål och morgonen efter skulle han ha fört dom till **Lilla Harjsjön** för att söka efter Sigfrid. Pål säger sig veta att Sigfrid ofta fiskade och jagade vid denna sjö. Sigfrid hittades liggande i en backe med bössan några steg därifrån och matsäcken orörd uppsatt i ett träd. En blånad syntes på hans arm och en på axeln samt en på bröstet, allt på vänstra sidan. På högra låret vid ljumsken likaså en blånad. Halva huvudet mjukt och blodigt på ena sidan. Sigfrid hade varit försvunnen i över 14 dagar när han hittades. Pål förklarade sig oskyldig till broderns död och sade sig ha varit i hemmet med sin hustru, och han tog Gud som vittne på sin oskuld. Även om misstankarna var starka mot Pål så ville de hellre fria en skyldig än fälla en oskyldig.

Lilla Harjsjön där man hittade den mördade Sigfrid.

1681 Nås dombok: Skattladhes Pål Hansson för sitt torp Digerleden emedan dess frijheets tijdh nu uthe är.

Ursprunget till Digerliden – Vilhula / Sigfridstorp – Sipin torppa
genom släkten Vilhuinen.

Hans Pålsson född omkring 1600. Hustru okänd.

Barn: Sigfrid Hansson Vilhuinen f 1625 d 1678.
 Olof Hansson Vilhuinen f 1629 d 1705 bosatt på Järna Finnmark.
 Pål Hansson Vilhuinen f 1637 d 1710.
 Henrik Hansson Vilhuinen f 1640 d 1672 bosatt i Värmland.
Eventuellt fanns det ytterligare en broder (Jakob) bosatt i Värmland.

Sigfrid Hansson Vilhuinen f 1625, gift med **Karin Olsdotter Sormuinen** f 1628, d 1698.
De fick dottern Karin och sonen Sigfrid. Båda födda omkring 1650.
Sigfrids hustru bodde troligen kvar i Sigfridstorp med barnen efter Sigfrids död 1678.

Pål Hansson Vilhuinen född 1637 i Finland. Gift med **Katarina Hansdotter** född omkring 1640. De fick söner **Henric**, **Pål** och **Grels** samt dottern **Karin**. Hustru Katarina dog 1678.
Påls andra gifte 1679 med **Ellika Henriksdotter Sormuinen** f 1642 i Närsen.
De fick sex barn, Margita f 1679, Hans f 1682, Maria f 1686 och Kerstin f 1687, två dog unga.
Pål Hansson död 1710 och hustru Ellika 1720.

Dottern **Karin Pålsson Vilhuinen** gift 1688 med Johan Nilsson f 1660 i Kvarnberget.

Sonen **Pål Pålsson Vilhuinen** avled 1707 i Finland som soldat Braaf.

Sonen **Henric Pålsson Vilhuinen** född omkring 1660, död 1714.
Gift med Marit **Pålsson Puuroinen** f 1679, död 1703.
2:a gifte med **Anna Matsdotter Pasainen** f 1680 Flaten, död 1764.
De fick sju barn varav två nådde vuxen ålder, Olof (1712) och Johan (1714) Henriksson,
Dottern Anna f 1706 dog 1718.

Sonen **Grels Pålsson Vilhuinen** var bosatt i Sigfridstorp, död 1705.
Han gifte sig med Karin Larsdotter f 1662 i Nybofjäll, Äppelbo, död 1699.
De fick fem barn, men sonen Hindric f 1696 var den ende som överlevde till vuxen ålder.

1703 Nås dombok: Pål Pålssons son från 1:a giftet, Grels Pålsson, har olovligen slagit sig ned i *Sigfridstorp* ¼ mil från Digerliden. Han har inkräktat på några ägor under faderns torp och inte erlagt skatt. Grels menar att han redan för 8 år sedan (1695) fått tillstånd av fadern att bygga och odla och begärde att få bo kvar. Han utdömdes, men Pål skall ersätta Grels för röjslen.

1712 Nås dombok: Göran Samuelsson i Borg tilltahlade Sahl. Pål Hanssons arfvingar i Digerliden för en tröja eller dess värde som Görans hustru Karin Mattsd:r fått på sin tjänstelön hos Sahl. Grels Pålsson i *Sigfridstorp*. En kista som Görans hustru fått i städiepenning och vid sitt avsked kvarlämnat i *Sigfridstorp* med åtskilliga saker uthi. Ellika Hindrichdotter skall en tid därefter olovligen uppbrutit samma kista och lämnat den oläst, varför då Görans hustru Karin den avhämta skulle så saknades saker.

Dessa domboksnoteringar talar för att Grels Pålsson var bosatt i *Sigfridstorp* även efter tvisten 1703 med sin far som senare avled 1710.

1769 Nås dombok: Olof Hindersson, Hans Hansson och Johan Hindersson i Digerliden ha stämt Uppsälje byamän för att de fällt skog som därigenom hindrade Digerlidborna att komma till sina fåbodar Sigfridstorp. Digerlidborna fick väg med boskapen till Sigfridstorp vid Digerledssbergsfoten.

Denna stig på östra sidan av Digerlidberget/Hemberget blev den nuvarande kyrkstigen.

1778 Nås dombok: får Hindric Olsson tillstånd att bygga en rökstuga och ett litet fåhus på en trakt vid Digerlidens fåbod i Sigfridstorp.

1792 Nås dombok: Hindric Olsson ansöker om skattefrihet för 63 snesland och Jan Jansson, båda vid Sigfridstorp, ansöker om skattefrihet för 47 snesland”.

1793 Nås dombok: För olovligt svedjande eller furu och timmerskogsödande äro följande instämda: Pål Hansson i Digerliden för risfall i Stenkärnsberget. Jan Jansson i Sigfridstorp för ett grönrågsfall, nu skördrag högst på nordv. sidan av stora Digerledsberget. Hindric Olsson vid Sigfridstorp för ett skördragfall, sunna qwarnen.

f) Sigfridstorp, 16f64:del's Hemman, med 5 hus-
håll och 26 personer, har 6 Tunnl. Åker, 76 Tunnl.
10 Kappl. Stoge och 26 Laß Mossstoge. Utfär 1 och
en half T:a Korn, 2 5/8 T:r Bland och 7 T:r Potatoes.
Winterföder 3 Hästar, 15 Kor och 39 småcreatur. Skogs-
anlaget är 402 Tunnl. 14 Kappl.

Nybyggen äro 3:ne: 1:o Hans Nilsons med 23 Kappl.
Åker, 1 Tunnl. 30 Kappl. Ång och 26 Kappl. Mossstoge.
Utfär 3/16 T:a Korn, en half T:a Bland och 1 T:a
Potatoes. Föder en Häst, 2 Kor och 6 småcreatur. 15
frihetsår äro detta Nybygge bewijade. 2:o och 3:o Sö-
dermans och Eric Janssons odlingar med 30 frihetsår
och 275 Tunnl. Skogsmark.

Beskrifning öfver Nås socken
i Westerdals fögderi i Stora
Kopparbergs län.

Upphov: Franz Daniels
Craelius
Utgivare: Roselli år 1837.

Röjningar med finska namn som hörde till Sigfridstorp.

Ravia – Mottiso - Savia – Närrantsi, dessa kan finnas med i de nedanstående röjningarna med de svenska namnen.

Röjningar som finns på karta 1854 och som brukades av både hemmansägare och arrendatorer i byn: Alderröjningen – Furubergsröjningen – Kyrkovägsröjningen – Knäströjningen - Milröjningen – Österröjningarna – Slogfallet - Hattäppan – och Torpröjningen vid Mästertorpet.

Lantmäteriets karta 20-NÅS-142 år 1854.

Övre och Nedre Bäcklandet samt Kvarnbäcklandet i nordöstra delen av Sigfridstorp.

Två kvarnar var anlagda i detta område som nyttjades av de boende i finnbyn.

Den ena kvarnen Glads kvarn, som låg bredvid kyrkstigen fick namn efter soldat Glad, och den andra kvarnen låg på Hindric Olssons ägor.

I mitten på 1800 talet bestod Sigfridstorp av 7 gårdar, Mästertorpet inberäknat. Lars Nilsas (2 gårdar) i väster, Soldat Glads i öster och Mästertorpet i söder efter kyrkstigen mot Digerliden. Bältertorpet, Evalds och Valfrids låg på manen, en så kallad drumlin.

Längst norrut på denna man ligger högsta punkten 420 m.ö.h, den allmänt kallade ”Hatten”. Då Sigfridstorp och även kringliggande byar var levande bygder med fast boende var Hatten en omtyckt samlingsplats med sin milsvida utsikt, där man kunde skönja delar av Nås, Järna och även Äppelbo socknar. Här samlades man även till Valborg för att titta på rökpelarna från de många kasarna.

Norr om Hatten hade gårdarna i Sigfridstorp genom hårt arbete tagit upp stora arealer av åker och betesmark. Österröjningarna samt Hattäppan har kartlagts. Dessa området innehåller imponerande odlingsrösen och även långa stenmurar på mellan 30-50 meter.

Sigfridstorps gårdar, blev som så många andra i finnmarken, uppköpta och lagda under Lindesnäs Bruk och blev arrendegårdar. 1853 köpte Bergslaget Lindesnäs bruk och därmed överfördes gårdarna i Bergslagets ägor. Vad vi kan se så var gården Lars Nilsas, soldat Glads och Mästertorpet, självägande fram tills Bergslaget tog över.

Willy Gustafsson från Kölaråsen, äger stora delar av Sigfridstorp som han köpte av Stora Kopparbergs Bergslag i början av 1990-talet. Han har genom åren hållit kulturlandskapet öppet genom årlig slåtter samt under många år hållit fjällkor i betesmarkerna. Fjällkorna buffrade han från Kölaråsen vår och höst. I hans ägor ingår åkrar, slåtterängar och betesmarker som brukats genom århundraden och han bidrar genom sitt arbete till den biologiska mångfalden.